

Бречко О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Стародуб В.М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ДЕЛІКТІВ З ПОЗИЦІЙ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

З юридичної точки зору, під податковим правопорушенням розуміють протиправне (передбачене Податковим кодексом України), винне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, пов'язане з невиконанням податкового законодавства або неналежним виконанням податкових зобов'язань, за яких чинним законодавством встановлена юридична відповідальність.

Податкове правопорушення характеризують такі ознаки:

- суспільна небезпечність та шкідливість діяння;
- протиправність дій (бездіяльність);
- винна поведінка особи, як результат вільного волевиявлення;
- юридична відповідальність.

Як свідчить статистика, податкові правопорушення мають найбільшу питому вагу серед економічних правопорушень. Так, серед кримінальних справ, відкритих за ознаками економічних злочинів, що надходять на економічну експертизу, біля 70 відсотків становлять справи, пов'язані з ухиленням від сплати податків. Тому сьогодні, стан економічної безпеки країни залишається вкрай складним внаслідок дії низки викликів, зокрема криміналізації економічних відносин та розповсюдження напівлегальних методів ухилення від сплати податків.

Методи ухилення від сплати податків що набули розповсюдження в економічній системі, досить різноманітні, а податкові правопорушення, часто носять інтелектуальний характер.

Класифікація податкових правопорушень може здійснюватися за різними ознаками, основними з яких є:

а) в залежності від об'єкта:

- відсутність бухгалтерського та податкового обліку об'єктів оподаткування або ведення обліку з порушенням встановленого порядку;
- неподання або несвоєчасне подання податкових декларацій, фінансової звітності та іншої інформації податковим органам, несплата або несвоєчасна сплата встановлених податків і зборів;
- приховування об'єктів та заниження бази оподаткування.

б) в залежності від спрямованості дій:

- правопорушення проти системи оподаткування;
- правопорушення проти прав та законних інтересів платників податків;
- правопорушення проти контролюючих функцій контролюючих органів;
- порушення порядку ведення податкового та бухгалтерського обліку.

в) в залежності від ступеня суспільної небезпеки:

- податкові правопорушення (проступки);
- податкові злочини.

Загалом сучасні податкові правопорушення мають такі риси:

- вони здійснюються у більшості випадків у процесі професійної діяльності кваліфікованими спеціалістами з використанням комп'ютерних технологій та електронних засобів зв'язку;

- маскуються різноманітними прийомами та засобами приховування порушень під видом "невдалої" підприємницької діяльності;

- завдають значної економічної шкоди інтересам держави та населення.

Класифікація податкових правопорушень може здійснюватися за різними критеріями (див табл. 1). В основі класифікації податкових правопорушень лежать дві групи критеріїв, які дозволяють віднести конкретне правопорушення до визначеного виду.

Таблиця 1

Класифікація податкових правопорушень

Класифікаційна ознаки			
В залежності від об'єкта:	У залежності від спрямованості діянь:	у залежності від характеру санкцій:	в залежності від ступеня суспільної небезпеки:
приховування доходу; заниження доходу; відсутність обліку об'єкта оподаткування або ведення його обліку з порушенням встановленого порядку; несвоєчасна сплата податку; непередставлення документів і іншої інформації.	правопорушення проти системи податків; правопорушення проти прав і свобод платників податків; правопорушення проти порядку ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності; правопорушення проти контрольних функцій податкових органів.	кримінальна; адміністративна; дисциплінарна; фінансова.	податкові злочини; податкові проступки.

1. Кількісні:

- час відхилення, непередставлення звітності по податках і зборам;
- розмір несплачених, прихованих сум податків, зборів.

2. Якісні - обставини, що характеризують суспільну небезпечність правопорушення.

Одним з основних критеріїв у цій області законодавець звичайно виділяє форму вини. Так, навмисне непередставлення, відхилення від подачі податкової декларації карається відповідно до кримінального законодавства. Ненавмисне (через недбайливість і т.д.) - допускає більш м'які санкції.

Ухилення від сплати податків шляхом порушень податкового законодавства на сьогодні є одним з основних каналів незаконного збагачення. Більшість цих порушень пов'язана з недосконалістю, перевантаженістю податкового законодавства і постійними його змінами [1].

Дослідження питань, пов'язаних з протидією злочинності, у тому числі організованій, у сфері оподаткування обумовлена тим, що на тлі динамічних і складних процесів, які сьогодні відбуваються в Україні, своєчасне та повне стягнення податків до бюджету держави є однією з найгостріших проблем сучасного соціально-економічного життя країни. Значно складнішою стала структура операцій, що здійснюються злочинцями, особливо організованими злочинними групами та організаціями, з метою ухилення від оподаткування, отримання надприбутків та укриття джерел походження цих коштів [2].

Для вирішення проблематики податкових деліктів, на нашу думку, спершу необхідно врахувати позитивні приклади побудови системи оподаткування, зниження податкового тиску на платників податків, і лише після цього посилювати юридичну відповідальність за порушення законодавства, надавати додаткові повноваження посадовим особам контролюючих органів.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Войтенко І.С. Сутність та зміст адміністративно-деліктного провадження, що здійснюється фіскальними органами / Юридичний науковий електронний журнал, 2015, с.111-114

Голяш І.Д.

кандидат економічних наук, доцент

Прийдун В.М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ

Організація - це сукупність процесів або дій, які спрямовані на об'єднання елементів або частин у цілу життєздатну стійку систему.

В сучасному економічному словнику визначено, що термін «організація» перекладається з французької як «надаю гармонічного вигляду». Під організацією розуміють:

- 1) будову, структуру системи;
- 2) складову процесу управління, сутність якого – це координація дій окремих елементів системи, набуття відповідності функціонування її частин.

На думку М.Т. Білухи «організація, як смислове визначення, передбачає впорядкованість, взаємодію окремих елементів, що знаходяться у функціональній залежності» [1, с. 163].

Отже, ключовими словами поняття «організація» є: система, будова системи, структура системи, елементи системи. Вважаємо, що організацією податкового контролю є система (комплекс) заходів, які спрямовані на функціонування та координацію дій взаємопов'язаних та взаємозалежних окремих частин (елементів) системи з метою оцінювання дотримання законодавства щодо розрахунків за податками.

До частин (елементів) системи організації податкового аудиту слід віднести:

- суб'єкти податкового аудиту – органи фіскального контролю, які мають певні повноваження на здійснення податкових перевірок і відповідають певним вимогам;
- учасники податкового аудиту - окремі особи або їх групи, які в тій чи іншій мірі беруть участь у здійсненні податкового контролю (наприклад, податкові інспектори);
- контрольні дії - будь-які дії суб'єкта податкового аудиту, спрямовані на виконання програми податкової перевірки;
- контрольні операції - сукупність взаємозв'язаних контрольних дій, спрямованих на досягнення мети податкового аудиту;
- засоби податкового аудиту - інформаційно-законодавча база, яка забезпечує досягнення необхідного результату при проведенні податкового аудиту;
- способи податкового аудиту - це конкретні шляхи досягнення наміченого результату за допомогою наявних засобів, зумовлених завданнями контролю. Вони можуть бути гласні і негласні, базуватися на наукових, професійних знаннях;
- результат податкового аудиту – акт податкової перевірки, складений в результаті застосування суб'єктами податкового контролю комплексу способів і засобів [2, с. 69].

Таким чином, наявність усіх перерахованих елементів і їх раціональна організація сприятиме успішному досягненню результатів податкового аудиту.